

Epizodai iš Prahos

24 Kronos

Šeštadienio vidurdienis – saulė zenite, kepina kaip tropikuose (nė kiek nepykstu – man tai patinka), o aš visiškai pasimetęs vaikštinėju gatve pirmyn – atgal. Praha. Miestas, kuriame pirmą sykį lankiausi prieš dešimt metų ir kuris man taip patiko, jog šiom atostogom nusprendžiau būtinai sugrįžti. Vieno dalyko iš pirmos kelionės visgi prisimint nesugebėjau – kaip veikia sumautas čekų visuomeninis transportas. Nepasakyčiau, kad veiktų blogai... tiesiog – kaip, po velnių, įsigyti bilietą? Nenorėčiau pirmą dieną svetimame mieste būti pagautas kaip zuikis. Apskritai nemėgstu zuikiauti – transporto bilietų kaina beveik visur pakankamai maža, kad būtų tiesiog gėda dėl jos sukčiauti. Bet šiandien, panašu, teks. Buto, kuriame apsistojau, šeimininkas Štepanas įspėjo, jog pačiame tramvajuje bilietėlių nenusipirksiu. Kioskų per kokį kilometrą irgi nesurasiu. Ak, tas Štepanas. Butas jo tai geras, bet šitą smulkmenėlę galėjo ir prieš kelionę paminėti... aišku, jam tai buvo savaime suprantamas dalykas. Vienas iš tų, kurių tik turistai gali ir nežinot. Bet koku atveju – susirūpinęs čekas paminėjo, jog bilietėlių galima gauti aplinkinėse maisto prekių parduotuvėse... Nes juk pirkti tramvajaus bilietą tuo pačiu metu į maišelį kraunantis ropes yra kur kas logiškiau nei nusipirkti iš vairuotojo.

Užeinu į vieną tų krautuvėlių. Visai mažytė. Jau spėjau pastebėt, jog čia beveik nėra milžiniškų Lietuvos ar JK tinklinių prekybos centrų kultūros – vienas pardavėjas, jokios normalios apskaitos (seni kasos aparatai, kortelėmis neatsiskaitysi) – ir basta. Primena Ameriką, kur privačių parduotuvių savininkai yra maži dievukai, galintys sukčiauti ir kaitalioti kainas kaip nori – freedom, motherfuckers. Prie prekystalio – ne čekas, azijietis. Paklausiu apie bilietus. Tas tik purto galvą. Nieko nesupranta. Na aišku, ne visi juk privalo mokėti angliškai. Čia Čekija, šiaip ar taip. Bandau labai išraiškingai išaiškint jam mosuodamas rankomis (t.y., itališkai). Tas toliau purtosi, kažkodėl bando man atsakinėti vokiškai. Ne pirmą kartą užsieny mane palaiko vokiečiu – tikriausiai dėl gruboko akcento. Gan įdomu – mūsų vyresnės kartos žmonės dažnai painiojami su rusais, jaunesnės – su vokiečiais. Spėju, 90-siais įvyko daug kultūrinių lūžių, vienas iš jų – ir kiek kitokios jaunesnės kartos elgesio manieros.

Pamatęs, kad su pardavėju susišnekėti nepavyks, nubėgu į sekančią parduotuvę. Prie prekystalio – vėl azijietis. Keista. Bandau išsikaulyti tramvajaus bilietą – ta pati situacija. Išbėgu į lauką. Priešais – restoranas, prie jo plepa dar keli, taip, teisingai atspėjote, azijiečiai. Pasikasau pakaušį. Gal autobuse pramiegojau ir išlipau ne tam žemyne? Paskambinu

Štepanui. Tas man paslaugiai paaiškina, kad čia visur – vietnamiečiai. Labai specifiškai. Ir jei užsuksi į bet kokią kitą parduotuvę, visur bus vien vietnamiečiai. Vietiniai japonų, kinų restoranai irgi tik priedangos. Įsigilinsi ir suprasi – Vietnamas, Vietnamas, Vietnamas.

Įdomu. kažkas, ko apie Čekiją tikrai nežinojau. Pasirodo, jie su Vietnamu turi labai artimus santykius dar nuo Šaltojo Karo įkarščio – tautų draugystė ir visas kitas komunistinis šlamštas. Dabar Praha pilna vietnamiečių, o čekai mielai (ir dažnai) patys svečiuojasi toje tolimoje Azijos šalyje.

Bet ne, šiandien visgi bilietų negausiu. Nes šeštadienis, šeštadieniais dažnai nieks neturi. Centre rasiu laikraščių kioske.

O tai kaip man nuvažiuot iki centro?

Zuikiu. Nieko nepadarysi. Štepanas pats visą laiką zuikiu važiuoja.

Ot koks *padla*. Bet nesakysiu, dar supras. Panašaus žargono jie juk turėti gali. Kaip ir panašių norminių žodžių. Žinot, kaip skamba čekiškas „dėkui?“ „Dėkui.“

Saulė dar labiau spigina, o aš prakaituoju kaip arklys. Nu ir gerai. Pasidavęs nueinu į stotelę, bandau užmegzt pokalbį su keliais ten laukiančiais čekais. Angliškai nieks nemoka. Ech. Atvažiavus tramvajui su viena mergina visgi pakalbėt sugebu. Bet kaip bilietą nusipirkt ji man nepaaiškina (jau susitaikau, kad tai turbūt neįmanoma). Užtat papasakoja visą savo gyvenimo istoriją.

Ji – iš kito miesto (pavadinimo neprisimenu), Prahos nemėgsta. Čia juk tiek triukšmo, žmonės nemalonūs, o turistai išvis užknisa. Rankose laikydamas lankytinų vietų planą, krūvą lankstinukų ir telefone paruoštą GPSą pritariamai linksiu galva. Kodėl ji čia? Dėl savo sužadėtinio. Pasirodo, jis ją verčia gyventi Prahoje dėl savo karjeros ir į kompromisus eiti nelinkęs. Tuoj bus porelės vestuvės, visi giminaičiai merginą spaudžia gimdyt vaikus, o ji dėl visko abejoja, galvoja apie skyrybas. Jos būsimasis ne tik kompromisų nemėgsta – jis dirba armijoje, uždriba daug ir dėl to laiko, jog jo nuomonė viršesnė visais gyvenimo atvejais. Pasakau, ką apie tai manau – na ir šiknius. Žmogaus nepažįstu, bet pakankamai gyvenime susivokiu, kad žinočiau, jog pinigais šantažuot mylimą žmogų yra žema. Tokia čia tada ir meilė; jei tokia situacija, santuoką gal tikrai reiktų atidėti – taip jai ir pasakau. Ji su manim sutinka, nusišypso, atrodo, jog jai palengvėjo išsipasakojus. Padėkoja ir dingsta iš mano gyvenimo – visam laikui.

Ar man jos problema rūpėjo? Ne. Ar prisiminsiu jos vardą, veidą? Irgi ne. Ji tą irgi žinojo. Kodėl tada nusprendė papasakoti nepažįstamam užsieniečiui tai, ko nedrįso tiesiai šviesiai išdėstyti savo sužadėtiniui, draugams? Tikriausiai būtent dėl to. Nepažįstamieji – nešališki, jie negalvoja apie pasėkmes, neturi kažkokių užslėptų tikslų. Jiems tiesiog nerūpi. Paradoksaliai dėl šios priežasties vienkartiniai draugai kartais gali būti geriausi draugai.

Pro langus jau matyti senamiesčio pastatai, o aš imu nervintis. O jei ims ir įlips kontrolė? Vairuotojui pasakiau, kad bilieta įsigyti nepavyko, bet velniasžin ar jis mane suprato... Pasielgiu impulsyviai ir tiesiog iššoku neaiškioj, man nereikalingoj stotelėj. Gi kaip nueit kur reikia galiu ir pats išsiaiškint. Saulė toliau kepina, aš prakaituoju ir traukiu kur veda akys. Anksčiau ar vėliau atsidursiu kur reikia.

Esu puikios nuotaikos. Man nuoširdžiai patinka būti turistu.

Alaus Problema

Sekanti diena. Į Prahą atvažiavusi mano mergina (su kuria ketinu praleisti atostogas) sėdi kitapus stalo, o aš kuo toliau, tuo labiau nervinuosi. Dar kelis kartus permetu restorano meniu akimis – ne, nesuklydau. Yra taip, kaip ir maniau.

Pigiausias gėrimas čia – alus.

„Ir kas čia blogo?“, paklaustumėt jūs, - „Čekija alumi ir garsėja. Reik tik džiaugtis.“ Na taip, džiaugtis gal ir reiktų – bėda ta, jog aš alaus negeriu.

Taip, negeriu. Ir ne, visiškai nesvarbu, koks tas alus. Tu. Aha, tu. Nutilk. Žinau, ką nori pasakyti: „OK, negeru alaus, bet palauk, kol paragausi šito, mano mėgstamo alaus ar to kito, visų pripažinto.“ Ne, viskas taip neveikia – esu bandęs įvairiausias rūšis (įskaitant „Ginesą“ ir daugybės skirtingų skonių alaus kokteilus), nuo jų visų mane pykina. Žinot, nuo ko pykina labiausiai? Nuo alaus skonio. Gan didelė problema norint man šį gėrimą įsiūlyt, nemanot?

Na, bet tiek to. Kad jau išsiaiškinom, jog žmonės kaip aš iš tiesų egzistuoja ir nėra toks pat mitas kaip Čiupakabra ar blaivas airis, grįžkime prie istorijos. Taigi, na, nemėgstu alaus. Kur čia problema? Juk vidurys dienos, kam išvis gert alkoholį, galima užsisakyt kavos ar sulčių. Bėda ta, kad tiek kava, tiek sultys čia už alų dvigubai brangiau kainuoja.

Ką?

Jep. Negana to, alus Prahaj pigesnis už *stalo vandenį*. Prieš valandą nemokamas miesto gidas pasakojo, jog šitoj šaly gan populiari pramoga yra alaus *spa*. Galvojau, kad gal perdeda ar juokauja, bet imu suvokti baisią tiesą – ne, jis kalbėjo rimtai. Negana to, reik manyt, kad

čekai alaus negamina – jis tiesiog trykšta iš šaltinių. Va, išaiškinau labiausiai saugomą valstybės paslaptį.

Mano merginai tai kas, ji alų mėgsta. Nepritariamai purto galvą man ieškant alternatyvos; galiausiai apsistoju ties dviem pasirinkimais. Tradicinis čekiškas vynas arba... grogas. O. Grogas. Mėgstu grogą. Stiprus, skanus, šiltas gėrimas. Romas, obuoliai, įvairūs prieskoniai – mmmmm. Karštom vasaros dienom mėgstu gerti šiltus gėrimus – nepaisant to, jog gali atrodyt, kad organizmas prašyte prašosi kažko šalto, iš tiesų karšti dalykai atgaivina labiau. Kažkada mokslininkai draugai man aiškino kodėl – jei gerai pamenu, geriant šaltus gėrimus organizmas turi pakelt savo temperatūrą, be to, karšti suteikia daugiau energijos... Na, ne čia esmė. Atėjus padavėjai užsisakau grogo. Ta kurį laiką pasižiūri į mane kaip į idiotą, dar pasitikslina, gal iš tiesų turėjau galvoj alų, patikrina menu ar tikrai tą „grogą“ turi. Jaučiu, kad ženklas neitin geras.

Po penkių minučių atnešami gėrimai. Mano draugė mėgaujasi skaniu ir velniškai pigiu čekišku alumi, o aš spoksau į priešais save padėta dalyką.

Įsivaizduokit citriną, užpiltą verdančiu vandeniu ir spiritu. Įsivaizduokit šalia padėtus du pakelius cukraus. Įsivaizduokit vienišą ašarėlę, riedančią mano skruostu.

Dabar įsivaizduojat čekišką „grogą.“

Vakare papasakojus istoriją Štepanui tas gerokai iš manęs išsižvengė: „Ko išvis atvažiavai į Čekiją, jei negerai alaus.“

Prislėgtas šio egzistencinio klausimo nuėjau miegoti.

Lankytini Objektai

Rašau apie Prahą, o juk visiškai pamiršau parašyt apie, na, Prahą. Tai vat, jei niekad tam mieste nesilankėte, tikriausiai pradėjote skaityti šį mano tekstą tikėdamiesi sužinot, ką ten įdomaus galima pamatyti. Šiaip tokius dalykus geriausiai susirasti specialiai turistams spausdinamuose lankstinukuose ar tiesiog paieškojus „Google“. Na, bet pasistengsiu būt toks informatyvus, koks tik galiu.

Dėl ko verta Prahą aplankyti? Jei domitės architektūra („domitės“ toks gąsdinantis žodis. Supaprastinsiu – jei kada pasižiūrit į pastatą ir pagalvojat: „O. Gražu.“) ją verta aplankyti dėl senamiesčio. Prahos senamiestis yra vienas didžiausių Europoje; pagrinde dėl to, kad Antro pasaulinio karo metu jo nesubombardavo naciai. Ech, tie šposininkai naciai – atrodo, graži diena, vaikštinėji kur nors, gurkšnojį tų pačių vokiečių sukurtą naują ir neįprastą

sodos gėrimą „Fanta“ (taip, „Fanta“ sukūrė vokiečiai Hitlerio laikais. Kaip ir olimpinį kaimelį. Istorija – įdomus dalykas), o štai išlenda tie niekadėjai naciai ir subombarduoja tavo miestą. Ir paskui kikena iš už kampo. Bet Prahoje taip nenutiko – kaip teigia istorikai, dėl to, jog pamatęs Prahos senamiestį Hitleris irgi pagalvojo: „O. Gražu.“ Taigi, jei mano rekomendacijos dėl Prahos lankymo nepakanka, take it from the ol' Fuhrer: „Miestas toks gražus, kad nesulyginau jo su žeme kartu su visais gyventojais. Gera vieta atostogoms. Pasiimkit vaikus. Heil aš.“

Visgi karo žalos senamiestis visiškai neišvengė – skrisdami į Drezdeną (tiesiog pasidžiaugti saulėlydžiu ir *tikrai nedaryti jokių karo nusikaltimų*) jį šiek tiek bombom apmėtė sąjungininkų bombonešiai. Amerikiečiai tikriausiai pastebėjo, kad Praha nelabai dera prie kitų griuvėsių krūvų, tuo laiku vadinamų „visais Centrinės Europos miestais“ ir nusprendė ištaisyti estetinę klaidą. Na, bet tiek jau to – žalos padarė labai nedaug. Praha vis tik yra itin gerai išsilaikiusi europietiška sostinė.

Architektūros stilių daugybė – gotika, renesansas, barokas, art nouveau... Galima rasti kažką kiekvienam skoniui. Ir, nors senasis miestas milžiniškas, „senamiesčiu“ vadinama tik nedidelė miesto dalis. Reik manyt, kad Praha tikrai sena, jei neįtikėtina gražus, barokinis „mažasis miestas“ jau nebelaikomas senamiesčio dalimi.

Objektų, kuriuos aplankyti privalu (antraip jus kočėlais uždaužys namuose nuotraukų laukiančios močiutės) sąrašas:

1. Senamiesčio aikštė ir astronominis laikrodis. Prahos astronominio laikrodžio bokštas – vienintelė išlikusi senosios rotušės dalis, likusią rotušę išsprogdino jankiai. Na, bent pasistengė palikt gražiausią dalį. Gotikinis bokštas gražus vien savo architektūra – jau nekalbant apie jame įtaisytą sudėtingą mechaninį laikrodį, ilgą laiką buvusį visos Europos taikomojo mokslo pažiba. Laikrodis be laiko dar ir tiksliai rodo ar lauke šviesu, ar tamsu (ypač naudinga funkcija). Negana to, kiekvieną valandą prieš mušant reikiamą varpų skaičių jame galite pamatyti nedidelį mechaninių figūrų pasirodymą. Visad nesunkiai suvoksite, kada tas šou artėja – prieš kiekvieną pasirodymą laikrodį būna apspitusi neperžiangiama azijiečių turistų minia, ginkluota fotoaparatais ir asmenukų lazdelėmis. Jei negalit jų įveikti, lieka tik viena – prisijungti. Do it.

2. Karlo tiltas, statytas (kaip ir daugelis dalykų Prahoje) didžiojo čekų tėtušio Šventosios Romoms Imperijos imperatoriaus Karlo (Karolio Ketvirtojo) įsakymu. Itin

įspūdinga vieta – didžiulis, gražus tiltas, kuris, be kita ko, yra dar ir viena didžiausių (jei ne didžiausia) skulptūrų po atviru dangumi galerijų. Po tiltu yra lengvai pažiopsojamas tilto muziejus ir nuolat vykdomos ekskursijos Vlatvos upe.

Rekomenduoju nusipirkti bilietėlį į vieną tų laivų – ekskursija gan informatyvi ir linksma, be to, nemokamai gausite ir bilietą į minėtą muziejų. Pats muziejus nėra itin įdomus (nebent labai, LABAI nori sužinoti, kaip būtent Karlo tiltas buvo pastatytas... you nerd), bet jei gauni nemokamai – kodėl gi neužsukus?

3. Mažasis miestas. Lankymo vertas visas mažasis miestas (senamiesčio dalis kitoje Vlatvos pusėje, pilies papėdėje). Ten vaikščiodami jausitės kaip kokioj pasakoj, Disnėjaus ar Haiyao Miyazaki filmuke.

4. Pilis ir Šv. Vito katedra. Prahos pilies kompleksas – milžiniškas. Tiesą sakant, Prahos pilis (sudėjęs visas jos teritorijas) yra didžiausia Europoje. Pačioje pilyje įspūdingiausias objektas – didžiulė, gotikinė Šv. Vito katedra. Bet verta nepamiršti užsukt ir į ne taip aiškiai vizualiai matomas vietas – viena įdomiausių pilies vietų yra Auksinė Gatvelė (Golden Lane): neįtikėtina maža ir siaura gatvė, kurioje gyvenę ir nuo gildijos bėgę auksakaliai (dėl to ir pavadinimas), pilies gvardiečiai ir įvairiausio plauko sunkčiai, vargšai, burtininkai... labai įdomi vieta. Vienu metu gatvelė buvusi tik pusantro metro pločio, dabar ji – vienas pagrindinių turistų traukos centrų. Dalis nykštukinių namelių paversta muziejais, rodančiais, kaip žmonės tokiose nedidelėse erdvėse sugebėjo išsitemkti. Kita dalis užleista įvairiausioms niekniekių krautuvėlėms, o gynybinės sienos galerijoje, nusitiesiusioje virš ištisos gatvės, įsikūręs viduramžių ginklų ir šarvų muziejus kurį irgi verta aplankyti. Dar pilies teritorijoje galite rasti žaislų muziejų, kurio kiemelyje stovi nuogo berniuko statula. Statula žalvarinė, tad labai akivaizdžiai matos, kurią kūno vietą turistai itin mėgsta čiupinėti. Kiek teko matyti, labiausiai berniuko penį grabinėja vyrai – go figure. Beje, tarp įvairių pilį valdžiusių dinastijų būta ir jogailaičių, tad jei esat didelis Lietuvos patriotas, gausit kuo pasidžiaugt.

5. Mucha muziejus, municipalinis namas ir viskas, kas tik susiję su art nouveau. Man asmeniškai secesija (art nouveau) ir art deco yra tikriausiai mėgstamiausi stiliai – o Prahaj galima pamatyt tikrai daug tiek art nouveau architektūros, tiek ir įvairaus dekoratyvinio meno, plakatų ir panašiai. Šiaip ar taip, Čekija – tikriausiai garsiausio secesijos menininko Alfonso Mucha gimtinė ir galit būt tikri, kad čekai tuo didžiuojasi. Mucha muziejaus tikrai nederėtų praleisti, municipalinis namas – art

nouveu šedevras, be to, jei šiek tiek nutolsit nuo centro ir užsuksit į senosios pilies – Vyšehrado – teritoriją, ten rasit ir itin unikalias freskas turinčią baziliką. Įsivaizduokit krikščionių bažnyčią, išdekoruotą energingais 20 amžiaus pradžios secesiniais augaliniais motyvais – tai tikrai unikali vieta, kurią ne vienas gali ir praleisti, nes ji ne tokia įžymi kaip kiti garsūs miesto objektai.

6. Žydų kvartalas „Josefov“. Prahos žydų bendruomenė mieste gyvena ilgiau nei krikščionys; jei jus domina istorija, vertėtų užsukti į buvusio geto teritoriją, apžiūrėti ne vieną sinagogą ir seniausias Europoje žydų kapines. Be to, verta aplankyti žydų kvartalą ir jei domitės legendiniais monstrais – anot galybės skirtingų legendų, būtent šitame kvartale alchemikas ir burtininkas rabinas Liovas sukūręs milžinišką molinę pabaisą Golemą, kurią po kurio laiko visgi reikėjo „išjungti“ ir padėti į sandėliuką, nes juk kas gi galėjo pagalvoti, kad magiškas molinis monstras anksčiau ar vėliau pradės savo kūrėjui kelti problemas, pavyzdžiui, užmušinėti nieko dėmus žmones ir panašiai... Kiekvienas nusęsęs Prahos gidas jums aiškins, jog, anot legendų, monstras vis dar paslėptas vienoj iš sinagogų, tik ir laukia, kad jį kas vėl aktyvuotų. Tai netiesa. Golemas niekad nebuvo „išjungtas“. Jis šiuo metu mano virtuvėj plauna indus. Geras Golemas.

7. Labirinto parkas ir apžvalgos bokštas. Tiesiog... gera vieta nuotraukoms.

Savaime aišku, daug dalykų praleidau. Tarkim, nors manęs tokie dalykai ir nedomina, teko girdėti, kad Prahoj itin išvystytas sekso turizmas – įvairiausi aukštos (ir nelabai) klasės viešnamiai rekomenduojami net ir oficialiose miestą reklamuojančiose interneto svetainėse. O jei mėgstat alų, Prahoj rasit ne vieną alaus sodą (beer garden) bei... alaus *spa*. Taip, vis dar negaliu patikėti, kad tokie dalykai egzistuoja.

Pirmą dieną atvykęs į Prahą užsukau į turistų informacijos centrą (esantį toje pačioje senamiesčio aikštėje – toj, kur galima rasti astronominį laikrodį) ir paprašiau, kad man visus lankytinus objektus sužymėtų žemėlapyje. Išėjau maždaug po valandos nešinas didžiule krūva makulatūros. Prahoj turistui tikrai yra ką pamatyti.

Maratoninis Koncertas

Prahoj galit rasti daugybę bažnyčių, bet įėjimas į daugelį jų bus mokamas, be to, retai kada pamatysit vykstančias pamaldas. Tai yra todėl, kad čekai – ateistų ir agnostikų tauta. Taigi, gauname situaciją, jog mieste daugybė bažnyčių, kurias reikia kaip nors išnaudoti.

Pardavinėti bilietus turistams – viena iš išeičių, bet juk ne visos bažnyčios pakankamai

žymios, kad pritrauktų atitinkamus lankytojų srautus. Kaipgi dar galima jas išlaikyti? Ogi rengiant koncertus – kiekvieną vakarą Prahos senamiestyje galite apsilankyti begalėje klasikinės muzikos koncertų, vykstančių daugelyje miesto bažnyčių. Vieną vakarą aš ir mano mergina irgi nusprendėme tokiam apsilankyti; tik pasirinkome ne bažnyčią, o kažkokį kitą pastatą netoli Karlo tilto. Kodėl tada apskritai pradėjau kalbėti apie bažnyčių padėtį Prahoje? Nes norėjau jus apšviesti. Būkit dėkingi, jeez.

Taigi, pirmiausiai bevaikštinėdami senamiesčiu (senamiesčiu-senamiesčiu, t.y., ta senamiesčio dalimi kuri ir vadinasi „senamiestis“) pastebim koncertų salę ir prie jos stovintį vyruką su lankstinukais – na žinot, tokį, kuris iškart pajunta kraujo kvapą ir jūsų nepaleidžia, kol ko nors neįkiša – jei ne bilieta, tai bent programėlę. Pakalbėję su juo suvokiam, kad klasikinės muzikos koncertas gal ir būtų visai neblogo mintis, bet šitoj koncertų salėj bilietai mūsų menkam biudžetui yra per brangūs. „No problem“, ranka numoja bilietai siūlytojas ir paaiškina, jog prie Karlo tilto yra vietelė, kuri atitiktų visus mūsų poreikius. Padėkojam ir nueinam, pakeliui net pamirštam, apie kokią vietą jis tiksliai šnekėjo.

Bet nieko tokio – nors koncerto salės ir nesusiradom, pati salė susirado mus.

Vos priėjus Karlo tiltą prie mūsų pribėgo neaiškus tipelis (kuris, be kita ko, mus susirado didžiulėje minioje) ir pasiūlė eiti su juo nusipirkti bilieto į prieinamesnį koncertą. Ne, ne, tai, jog pirmas bilietai pardavėjas kažkam telefonu iki smulkmenų nupasakojo mūsų išvaizdą ir liepė sumedžiot tikrai nėra *fucking creepy*. Na, gerai. Tarkim. Vidurys dienos, aplink pilna žmonių, gal ne maniakas, gal taip elgiasi visi pardavėjai... Nė vienas, kurį pažįstu, na, bet gal... Taigi, pasukam su tuo tipeliu už kampo į vieno senoviško pastato kiemą. Nagi, nagi, o ten juk iš tiesų parduojami bilietai į koncertą! Apkūnus pardavėjas kurio išvaizda išduoda artimųjų rytų kilmę, paklausia, iš kur mes atvykę. „Iš Lietuvos? O, lietuvės moterys – labai gražios!“

Stop.

Tokie dalykai mane gerokai nervina – kur kas labiau nei neaiškūs tipai, medžiojantys mano pinigus per pusę senamiesčio.

Sakyt, kad „moterys tavo valstybėj yra labai gražios“ nėra komplimentas. Niekam nepatarčiau taip kalbėt užsienyje, juo labiau nepriimt kaip komplimento, jei pasakys jums. Pirmą, tokia frazė - klaidinga seksistinė (iš karto moterys pateikiamos kaip objektai – maždaug, „lietuvės moterys – labai gražios“ vos ne tas pats kaip „lietuviškos dešros – labai skanios“),

antra – tokiu pasakymu iš esmės išreiškiama nepagarba tavo valstybei. Juk jei tai viskas, ką gali apie vieną ar kitą šalį pasakyti, vadinasi, ta šalis niekuo nepasižymėjus ir tinkama tik sekso turizmui. Beje, čekams tai turėtų būti itin aktualu, nes, deja, Vakarų Europoje jų šalis beveik vien tik tuo ir pagarsėjus.

Na, bet visai nukrypau nuo temos.

Kiek pasvarstę nusipirkome bilietą į tame name vėliau vyksiantį klasikinės muzikos koncertą ir patraukėme toliau turistauti. Pasiklausyti muzikos grįžome sekantį vakarą, išvargę po nedidelės kelionės už miesto ribų. Koncertų salė – visai nedidelė, panašu, koncertas bus kamerinis. Visgi patalpa tikrai graži, jauki, išpuošta dailiomis freskomis. Ant medinių kėdžių susėdę žmonės – beveik vien turistai, viena kinė nekantraudama viską fotografuoja nepasivarginus savo foto kameroje išjungti garsinio signalo. To nepasivargino padaryti ir viso koncerto metu. Kinų turistai šiais laikais pakeitė „nemandagių amerikiečių turistų stereotipą“. Kad ir kaip nesinorėtų pasiduoti klišėms, deja, jos šiokią tokį pagrindą turi.

Koncertui prasidėjus atrodo, jog gros kvartetas – keturi muzikantai, pasirenkę garsiausių klasikinės muzikos „hitų“ repertuarą. Na ką, grojimo lygis – nieko ypatingo, bet kaip už nedidelę kainą atrakcija visai smagi. Bet pala. Kažkas ne to. Štai, nei iš šio, nei iš to į salę tikrąja to žodžio prasme įbėga ilga sukniava vilkinti vokalistė. Tai gal čia visgi kvintetas? Bet ne, vokalistė, padainavusi kelias arijas, spėriai nusilenkia ir vėl kažkur pabėga.

Aš ir mano draugė žvalgomės nieko nesupratę. Tuomet pro duris įbėga naujas muzikantas, nešinas papildomu smuiku. Ta pati situacija – kelis muzikos kūrinius su originaliuoju kvartetu sugrojęs dėdulė tučiuojau pradingsta senoviško pastato labirintuose. Labai panašiai penktojo „kvinteto“ nario vietą pakeičia dar keli žmonės, kol galiausiai visas uždusęs į salę įbėga (kaip supratau) vakaro žvaigždė – styginių instrumentų muzikantas, kurio veidas iškabinėtas keliuose mūsų matytuose reklaminiuose plakatuose. Pagroję kelis paskutinius kūrinius visi penki atlikėjai nusilenkia ir vis dar taip pat sparčiai pabėga.

Koncertu likome patenkinti. Nors keli pirmi atlikimai nebuvo itin geri, vėliau muzikantai susiėmė, o užbaigė ir visiškai stipriai. Kita vertus, tas nuolatinis penktojo nario kaitaliojimas atrodo išties keistai. Mano merginos teorija – jog kiekvienas iš salėje apsilankusių „padedančiųjų“ atlikėjų tą patį vakarą turėję sudalyvauti dar bent kokiame tuzine kitų koncertų. Tarsi labai keisto, muzikinio maratono dalyviai jie bėgioja po Prahą, džiugina turistus ir tuo pat metu gerai prasimankština. Teorija – visai įtikinama, jei paklaustumėt manęs.

Medovina

Jei ketinat Prahą užtrukti ilgiau nei kelias dienas, patartina neapsiriboti vien pačiu miestu. Netoli Prahos yra įvairių kitų lankytinų objektų, pagrindiniai iš jų (paslaugiai įrašyti visose įmanomuose turistinėse brošiūrėse) – Kutna Horos miestelis ir Karlšteino pilis. Kutna Hora labiausiai garsėja savo bažnyčia, išdekoruota žmonių kaulais (labai praktiškas ir ekologiškas puošybos metodas), bet nevalia praleisti ir paties miestelio – jis išties labai dailus, jame galima rasti dar bent tris kitas lankytinas bažnyčias ir sidabro kasyklą.

Štai Karlšteino pilis (jau tikriausiai iš pavadinimo aišku, kad pavadinta to paties čekų tėtušio Karolio IV garbei) – itin įspūdingas reginys; didžiulė ant kalvos pastatyta tvirtovė, kurios papėdėje išsidėstęs turistiniais niekučiais prekiaujantis kaimas. Tikrai verta joje pasiimti vieną iš trijų galimų ekskursijų variantų – geriausiai tą, kuriame daugiausiai papasakojama apie pilies istoriją. Kadangi toje ekskursijoje dalyvavau kai buvau Čekijoje pirmą kartą (prieš dešimt metų), šįsyk ėmėme kur kas paprastesnę, kurios metu tiesiog aprodomas aukščiausias tvirtuvės bokštas. Jei kada būsit Karlšteine ir užsimanysit būtent šitos ekskursijos, vienas patarimas – neverta. Imkit istorinę.

Bet papasakoti norėjau ne apie tai. Po truputį žingsniuodami aukštyn vingiuotu keliuku aplink kalvą pastebėjome gan neįprastą gėrimų krautuvėlę. Neįprastą ne vien todėl, kad joje buvo pardavinėjamas ne alus (nors vien jau tai Čekijoje yra visiška anomalija), o dar ir dėl to, kad pilstomo gėrimo būta... šilto.

Vasaros vidury Čekijoje pilstomas pakaitintas alkoholis – ir tai ne alus.

Savaime aišku, aš pripuolęs iškart norėjau paragauti. Krautuvėlės savininkas, vienerankis seniokas, nemokantis nė žodžio angliškai ar, juo labiau, lietuviškai (nors, beje, Karlšteino kaime galima rasti lietuvišką restoraną – jei Čekijoje labai išsiilgtumėt karbonadų, šaltibaščių ir cepelinų, turėkite tai galvoje) man ir mano merginai įpylė po stiklinę to keistojo, karšto gėrimo. Koks gi tai gėrimas?

„Mead (midus)“ – buvo vienintelis angliškas žodis, kurį tas seniokas mokėjo. Na, lietuvišką midų aš pažįstu. Jis kaip ir nekaitinamas, be to, kvapas visiškai kitoks. Atsargiai paragavau – skonis tikrai medaus, bet ne midaus. Mūsų midus – rūgštokas ir stiprus, šitas gi – švelnus ir labai malonus, kaip saldainis. Atrodo, kad ir laipsnių jame gerokai mažiau...

Padėkoję ir susimokėję patraukėme tolyn link pilies. Po neitin įdomios ekskursijos leisdamiesi žemyn nusprendėme visgi sugrįžti į tą pačią krautuvėlę – „midus“ juk buvo visai

skanus. Galit būti tikri, kad seniokas mus pažino – pajutęs, kad ant užmesto jauko kažkas (t.y., mes) užkibo, greit čekiškai tauškėdamas pasivadino į parduotuvėlės vidų.

O ten – gal tuzinas „midaus“ rūšių. Viskas to paties senioko gamybos. Kaip viduramžių pilies papėdėje gyvenančiam vienerankiui seniui – tikrai įspūdinga. Net nespėjom gerai apsidairyt aplinkui, o šis mums jau pilsto gėrimus. Purtom galvas, kad, atseit, nieko gi neprašėm. Seniokas merkia akį – viskas nemokamai. Jis tiesiog nori, kad mes paragautumėm visų skonių (iš tiesų gan daug įmanoma pasakyt vien greitais rankų gestais ar veido išraiškom. Dar truputis ir visai neblogai italų kalbą pramoksiu).

Na, jei jau paragaut, tai paragaut. Mano mergina sustoja po trečio gurkšnio, ji stiprių gėrimų nemėgsta. Aš tai pratęs – tenka įprast, jei negeri alaus. Sąžiningai paragauju visų „midaus“ rūšių – nu tikrai skanu! Seniokas išsišiepęs, patenkintas, kad patiko. Paprastai šioje vietoje bet koks kitas prekeivis pradėtų agresyviai siūlyti savo prekes – jei patiko, tai ir nusipirk, *svolačiau*. Tik ne Karlšteino senis. Jis maloniai atsisveikina, palinki geros kelionės. Mes išeinam. Po kelių minučių apsisukam atgal ir grįžtam – senis dar labiau šypsos. Jaukas prarytas, laikas traukt laimikį, kuris, be kita ko, dar ir visai dėl to patenkintas. Grįžę į jo parduotuvę nusiperkam vieną „midaus“ butelį, kurio šiaip visai neplanavom pirkti, o tuomet atsisveikinam iš tikrųjų.

Šiaip, kai pagalvoji, jei seniokas būtų mėginęs mums primygtinai savo alkoholį siūlyti, mes tikriausiai nebūtumėm jo pirkę. Jei nebūtų davęs visiškai nemokamai paragauti daugybės skirtingų savo gėrimų, irgi galbūt nebūtumėm pirkę. Daryt malonius dalykus klientams apsimoka – daugiau Lietuvos prekeivių galėtų iš to pasimokyti.

Visgi nusileidus į kalvos papėdę nuo visų tų ragavimų man labai staigiai pasidarė bloga. Negalėjau suprast, kodėl – juk tas gėrimėlis buvo visiškai silpnas. Dirstelėjau į butelio etiketę:

„Medovina Zlata. 18%”

O juk lietuviškas midus negali būt daugiau 14-15 laipsnių stiprumo. Ech, tie čekai. Pagamina kažką, ko skonis – kaip saldainio, o ten iš tiesų gi vidutiniškai stiprus gėrimas.

Bet skanu. Tikrai neblogai. Tai va, „medovina“ tiesiogiai išvertus reiškia „medaus vyną“. Kitoks midus nei gaminamas pas mus. Jei atsibodo alus ar rausvas bohemijos vynas – štai, dar vienas įdomus čekiškas gėrimas. Ai, dar paragaukit absento kokteilių. Jie brangūs, bet irgi tikrai geri.